

Box 6202, 102 34 Stockholm
Telefon 010-788 50 00 • registrator@ivo.se
www.ivo.se • Org.nr 202100-6537

Stockholms stad
Stadshuset
105 35 STOCKHOLM

Huvudman

Stockholms stad

Ärendet

Tillsyn av hem för vård eller boende (HVB) för barn och unga vid Essinge HVB i Stockholms kommun.

Tillsynen har omfattat följande områden; verksamhetens målgrupp, lokaler, bemanning, personalens kompetens, kontroll av Polismyndighetens misstanke- och belastningsregister inför anställning, inskrivningsförfarandet, barn och ungas möjlighet till delaktighet och självbestämmande, verksamhetens arbete för att förebygga och utreda missförhållanden eller risker för missförhållanden och förekomst av tvångs- eller begränsningsåtgärder.

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) konstaterar följande brister:

- Verksamheten har inte kontrollerat att digitalt utdrag ur Polismyndighetens belastnings- och misstankeregister är äkta.
- Verksamheten har ordningsregler som begränsar barn och ungas självbestämmanderätt och integritet.
- Lämplighetsbedömningarna vid inskrivning är inte tillräckligt individuellt utformade.

IVO begär med stöd av 13 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, att huvudmannen redovisar sin inställning till de brister som IVO konstaterat. Redovisningen ska även innehålla de eventuella åtgärder som huvudmannen har vidtagit eller planerar att vidta för att komma till rätta med bristerna. Redovisningen ska avslutas med uppgift om när åtgärden genomfördes eller kommer att genomföras.

Redovisningen ska ha kommit in till IVO senast **den 14 augusti 2024**.

Skälen för beslutet

Utöver ovan redovisade brister har IVO i övrigt inte funnit några brister inom de områden som granskats. Grunderna för IVO:s beslut utvecklas vidare under respektive rubrik nedan.

Verksamheten har inte kontrollerat att digitalt utdrag ur Polismyndighetens belastnings- och misstankeregister är äkta

IVO bedömer att det är en brist att huvudmannen inte kontrollerat äktheten av ett digitalt utdrag ur Polismyndighetens belastnings- och misstankeregister som inhämtats inför anställning av personal.

Enligt 1 § lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn, får ett hem för vård eller boende inte anställa någon om inte kontroll gjorts av register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister avseende honom eller henne. Av 3 § framgår att ett utdrag eller en kopia av registerutdraget ska bevaras under minst två år.

IVO har tagit del av anställningsavtal och registerutdrag för i verksamheten anställd personal. Ett av registerutdragen har utfärdats digitalt. Ett digitalt utdrag ska kontrolleras i Polismyndighetens e-kontrolltjänst, vilket framgår av utdraget. Syftet med kontrollen är att fastställa att registerutdraget är äkta och att det har utfärdats av Polismyndigheten. Efter genomförd kontroll ska resultatet sparas som en bekräftelse på att kontrollen är genomförd inför anställningstillfället.

IVO har efterfrågat resultatet av genomförd kontroll för det aktuella utdraget. Den dokumentation IVO har mottagit avser inte resultatet av arbetsgivarens kontroll, utan är en svarsbekräftelse som medarbetaren fått från Polismyndigheten om att en begäran av digitalt registerutdrag är mottagen.

IVO menar att en kontroll av ett digitalt registerutdrag inte kan betraktas som fullständigt utförd om huvudmannen inte samtidigt kontrollerat utdraget i Polismyndighetens e-kontrolltjänst. För en fullständigt utförd registerkontroll ska här till en kopia av registerutdraget, tillsammans med den PDF som blir tillgänglig i kontrolltjänsten när registerkontrollen är utförd, sparas i minst två år.

Verksamheten har ordningsregler som begränsar barn och ungas självbestämmanderätt och integritet

IVO bedömer att det är en brist att verksamheten tillämpar ordningsregler som begränsar inskrivna barns och ungas självbestämmanderätt och integritet. Då åtgärden inskränker den enskildes integritet behöver den planeras på individuell nivå och förutsätter inhämtat och dokumenterat samtycke.

Vid inspektionen den 21 mars 2024 framkom att verksamheten tillämpar en regel som innebär att dörren till boenderummet ska vara öppen eller vara på glänt när barn och unga har besök av kompisar. Syftet med regeln är enligt föreståndaren att upprätthålla trygghet och säkerhet för både den unga och den som är på besök. Om dörren till rummet är stängd kan personalen inte ha överblick och garantera säkerheten. Det är inte heller tillåtet att ha samlag i hemmet. Reglerna är generella och verksamheten gör inte några individuella bedömningar avseende dessa. Om barnet eller den unga har åsikter om de regler som finns förs enligt föreståndaren en dialog där syftet med reglerna förklaras. Det förekommer dock sällan att någon har åsikter om reglerna.

IVO menar att ordningsreglerna i dessa fall medför intrång i den personliga integriteten. Begränsande åtgärder av sådant slag ska föregås av en individuell

bedömning. Härtill behöver samtycke till åtgärden inhämtas vid varje enskilt tillfälle som verksamheten använder sig av den, för att förvissa sig om att samtycket fortfarande gäller (jmf. JO 2010/11 s. 509).

I 1 kap. 1 § SoL framgår att verksamheten ska bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet. Härtill ska verksamheten enligt 3 kap. 3 § socialtjänstförordningen (2001:937), SoF, bygga på förtroende för och samarbete med den enskilde och utformas så att vistelsen i hemmet upplevs som meningsfull. Den enskildes integritet ska respekteras. De insatser som görs ska anpassas till den enskildes individuella behov och förutsättningar.

Enligt 3 kap. 5 a § SoF ska föreståndaren vid ett hem för vård eller boende ansvara för att det finns ordningsregler för de dagliga rutinerna i hemmet. De ska syfta till att skapa trygghet och säkerhet för alla som vistas där. Ordningsreglerna ska utarbetas under medverkan av företrädare för de boende och följas upp regelbundet. Ordningsreglerna ska vara tillgängliga och välkända för både boende och personal.

Av 4 kap. 1 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:55) om hem för vård eller boende framgår att de arbetsätt och metoder som används ska vara relevanta i förhållande till den målgrupp som hemmet är avsett för och utformade med respekt för enskildas personliga integritet.

Lämplighetsbedömningarna vid inskrivning är inte tillräckligt individuellt utformade

IVO bedömer att det finns brister i lämplighetsbedömningarna, eftersom de inte är tillräckligt individuellt utformade. Tillsynen har visat att verksamheten genomför och dokumenterar lämplighetsbedömningar inför inskrivning. IVO menar dock att individuella bedömningar inte alltid framgår av lämplighetsbedömningen.

IVO konstaterar att samtliga lämplighetsbedömningar utgår från en mall där den individuella informationen är alltför kortfattad. Den sammanfattade bedömningen om huruvida placeringen är lämplig är i sju av åtta lämplighetsbedömningar standardiserad och saknar motivering till varför bedömningen görs i det enskilda fallet. IVO vill med anledning av detta påtala att en lämplighetsbedömning ska vara individuellt utformad. Den kräver en beskrivande information av barnets eller den unges situation och behov samt en sammanfattande bedömning med en motivering kopplad till den enskilda individens behov.

Enligt 3 kap. 11 § SoF beslutar föreståndaren om inskrivning i hemmet om inte huvudmannen bestämt en annan ordning. I så fall ska den meddelas IVO. Vid inskrivningsbeslutet ska det särskilt kontrolleras att hemmet är lämpligt med hänsyn till den enskildes behov, ålder, utveckling, utbildning och personliga förhållanden i övrigt.

Av 3 kap. 2-4 §§ HSLF-FS 2016:55 framgår att den som beslutar om inskrivning, vid lämplighetsbedömningen ska utgå från nämndens bedömning av personens behov av vård och redogörelse för omständigheterna i övrigt kring personen. Vid lämplighetsbedömningen ska det särskilt beaktas hur personens behov av vård kan tillgodoses med hänsyn tagen till de arbetsätt och metoder som hemmet använder och personalens kompetens. Det ska även göras en bedömning av om vården kan

ges under trygga och säkra former. Vidare ska det beaktas om placeringen kan innebära negativ påverkan mellan de placerade personerna. Om ett hem för vård eller boende bedöms lämpligt ska bedömningen dokumenteras.

IVO finner inga brister avseende verksamhetens bemanning och personalens kompetens

Tillsynen har inte visat annat än att personalens kompetens och bemanningen i verksamheten ger förutsättningar för att tillgodose barn och ungas behov och säkerställa en trygg och säker vård i enlighet med 5 kap. 1-2 §§ och 6 kap. 1-2 §§ HSLF-FS 2016:55.

Av underlaget framgår att personalgruppen består av tillsvidareanställd personal, varav en stor andel har arbetat många år i verksamheten och flertalet har eftergymnasial utbildning inom socialt arbete. Verksamheten har även tillgång till vikarier och flertalet av dem har, eller genomfört, utbildning inom socialt arbete och/eller har tidigare erfarenhet av liknande arbete. Föreståndaren är socionom med tidigare ledarskaps erfarenhet. Hemmet är bemannat med behandlingspersonal dygnet runt. På dagtid under vardagar finns även föreståndaren på plats och bistår i det dagliga arbetet.

IVO finner inga brister avseende verksamhetens arbete för att förebygga och utreda missförhållanden

Tillsynen har inte visat annat än att verksamheten har rutiner och arbetssätt för att hantera inkomna klagomål, synpunkter och rapportering av missförhållanden i enlighet med 5 kap. 3-5 §§ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

IVO baserar bedömningen på den information som framkommit under intervjuer med personal och föreståndare. Det framgår att verksamheten använder Stockholms stads avvikelshanteringssystem samt att alla anställda i sin introduktion får kännedom om avvikelshantering och rapportering enligt lex Sarah. Avvikelser och lex Sarah är en stående punkt för uppföljning på arbetsplatsträffar. Härtill har all personal under hösten 2023 uppdaterats om rutinerna för detta. På veckomöten följer man upp eventuella händelser.

Verksamhetens arbetssätt möjliggör för barn och unga att vara delaktiga

Tillsynen har inte visat annat än att verksamhetens arbetssätt ger möjlighet för barn och unga att vara delaktiga och påverka sin vardag under placeringstiden i enlighet med 3 kap. 5 § och 11 kap. 10 § SoL samt 3 kap. 3 § SoF.

Av intervjuer med personal och föreståndare framkom att de barn och unga som är placerade är delaktiga i att upprätta sin genomförandeplan och den revideras vid behov. Barn och unga kan framföra sina önskemål och synpunkter på husmöten en gång i månaden, det finns listor de kan skriva upp önskemål på och de kan alltid prata med sin kontaktperson eller annan i personalen. Föreståndaren berättade att de försöker att tillgodose de placerades olika önskemål i den mån det är möjligt.

De barn och unga som fanns på plats vid inspektionstillfället erbjöds samtal men ingen önskade prata med IVO.

IVO finner inga brister avseende efterlevnad av de uppgifter som anmälts till IVO

IVO bedömer utifrån de uppgifter som huvudmannen har anmält till IVO:s omsorgsregister att verksamheten bedrivs i ändamålsenliga lokaler och tar emot barn och unga i enlighet med den målgrupp som anmälts enligt bestämmelserna i 7 kap. 1 § SoL, 4 kap. 1 a § SoF och 7 kap. 1 § HSLF-FS 2016:55.

Vid inspektionen var åtta barn och unga i åldern 17-19 år inskrivna i verksamheten. IVO bedömer att alla inskrivna tillhör målgruppen. Essinge HVB har anmält att boendet har 11 platser och tar emot ensamkommande barn och unga i åldern 14-20 år. Verksamhetens föreståndare stämmer överens med anmälda uppgifter.

Underlag

- Huvudmannens upplysningar i IVO:s omsorgsregister.
- Inspektionsprotokoll samtal med personal och föreståndare (dokumentkort 15).
- Personallista (dokumentkort 3).
- Anställningsavtal och utdrag ur Polismyndighetens belastnings- och misstankeregister för anställd personal (dokumentkort 2).
- Föreståndarens svar avseende digital registerutdragskontroll (dokumentkort 12).
- Lämplighetsbedömningar inför och beslut vid inskrivning (dokumentkort 2 och 14).
- E-post från föreståndaren (dokumentkort 11).
- Tjänsteanteckning, samtal med föreståndare (dokumentkort 17).

Ytterligare information

IVO ska enligt 3 kap. 19 § SoF, inspektera HVB för barn och unga minst en gång per år och samtala med de barn och unga som samtycker till det.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschefen Thomas Persson. Inspektörerna Ulf Modin och Saga Wulf har deltagit i den slutliga handläggningen. Inspektören Emma Thander har varit föredragande.

